

PROGRAM

Børne- og Undervisningsudvalgets studietur til Schweiz og Slesvig-Holsten den 26.-30. august 2013

	Mandag den 26. august
8.00	Individuel check-in i Københavns Lufthavn (terminal 2) Check-in skal være afsluttet senest kl. 8.00
9.40-11.35	Fly København-Zürich (LX1267)
11.35-12.00	Ankomst Zürich Lufthavn Solvej Sørensen, Den Danske Ambassade i Schweiz, tager imod udvalget
12.00-13.45	Bus til Bern Sandwich i bussen
13.45-14.45	Check-in på Hotel Allegro, Bern
14.45-15.00	Bus fra hotel
15.00-16.35	Besøg hos børnehaven Rappard med seks lærlinge. Organiseret af "Afdelingen for gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser" i Kanton Bern <ul style="list-style-type: none"> - Rundvisning af F. Slanzi, driftsleder - Modtagelse af Chantal Fankhauser, ansvarlig for uddannelsen af lærlinge i de 12 leolea børnehaver - Kort præsentation af Sabine Tuschling, leder af socialektoren, sundhed og pædagogik - Møde med færdiguddannede lærlinge/ lærling med akademisk videreuddannelse - Møde og diskussion med Christoph Düby, leder af erhvervsuddannelser i Kanton Bern Temaer <ul style="list-style-type: none"> - uddannelsesstruktur generelt - uddannelsesskift - afslutningsdiplomer Indlagt kaffepause
16.35-17.00	Buskørsel
17.00-17.50	Præsentation af departementschef Theo Ninck fra "Mittelschul- und Berufsbildungsamt, MBA" i Kanton Bern Temaer <ul style="list-style-type: none"> - erhvervsuddannelse generelt - case management erhvervsuddannelse: Håndtering og forebyggelse af frafald

	Spørgsmål/svar og diskussion
17.50-18.00	Buskørsel
18.00-19.30	Reception og briefing hos ambassadør Lars Vissing
19.30-21.30	Gåtur eller sporvogn til restaurant Fælles middag
	Tirsdag den 27. august
	Morgenmad på hotellet (ambassadøren slutter sig til)
8.15-8.30	Buskørsel
8.30-10.00	Modtagelse af direktør Sonja Morgenegg og vicedirektør Daniel Hurter, erhvervsskolen "Gewerblich-Industrielle Berufsschule Bern-gibb" Præsentation ved Daniel Hurter Temaer <ul style="list-style-type: none"> - CH-uddannelsessystem generelt - fokus på erhvervsuddannelser
10.00-10.20	Kaffepause
10.20-11.00	Møde med en skoleklasse på erhvervsskolen (uddannelse: polimechanikere og konstruktører, sidste uddannelsesår) - nogle i klassen er samtidig i gang med erhvervsstudentereksamen
11.00-11.15	Afsluttende spørgsmål/svar og diskussion
11.15-12.15	Rundvisning i læreværkstedet Maskinbygning med Rita Holzer, stabsleder. Mulighed for at tale med lærlinge Kort præsentation og diskussion
12.15-14.30	Frokost på skolen Tid til at trække frisk luft og mulighed for kort gåtur til floden
14.30-15.00	Buskørsel
15.00-16.30	Besøg ved "überbetrieblicher Kurs, ÜK" organiseret af "Organisation der Arbeit" Oda – faglige kurser fra fagforeninger, obligatorisk for lærlinge <ul style="list-style-type: none"> - Rundvisning

	<ul style="list-style-type: none"> - Kort samtale med kokkelærlinge - Kort præsentation Hr. Achtnich, OdA, ansvarlig for ÜK: Opretholdelse af erhvervsuddannelsernes popularitet, håndtering af frafald - Spørgsmål/svar og diskussion
16.30-17.00	Bus til Hotel Allegro
17.00-19.00	<p>Tid til egen disposition</p> <p>Man møder selv frem til restaurant Verdi, Gerechtigkeitsgasse 7, kl. 19.00 (kort udleveres)</p>
19.00	Undervisningsministeren er vært for en middag på Restaurant Verdi, Gerechtigkeitsgasse 7, 3011 Bern
	Onsdag den 28. august
	<p>Morgenmad på hotel</p> <p>Check-ud af hotel. Bagagen anbringes i bussen</p>
8.10-8.30	Buskørsel
8.30-10.30	<p>Møde med Josef Widmer, vicedepartementchef i statssekretariatet for uddannelse og forskning, og præsentation af Claudia Lippuner, projektmanager</p> <p>Temaer</p> <ul style="list-style-type: none"> - uddannelsespolitik på statsniveau - overgang til lange videregående uddannelser <p>Spørgsmål/svar og diskussion</p>
10.30-12.30	Bus til Zürich Lufthavn
12.30-14.45	Ankomst i lufthavnen, check-in og mulighed for frokost (for egen regning)
14.45-16.05	Fly Zürich-Hamburg (LH3145)
16.05-19.00	<p>Ankomst Hamborg Lufthavn (terminal 2)</p> <p>Bus til Hotel Conti-Hansa, Kiel, og check-in</p> <p>Tid til egen disposition</p>
19.00-21.30	<p>Afgang fra hotel</p> <p>Middag, herunder briefing ved souschef William Boe, Den Danske Ambassade i Berlin</p>

Torsdag den 29. august	
	Morgenmad på hotellet
7.45-8.45	Bus til Eutin
8.45-9.30	Besøg på erhvervsskolen Berufliche Schule des Kreises Ostholstein i Eutin Ankomst og kaffe Velkomst ved <ul style="list-style-type: none"> - Skoleleder Carsten Ingwersen-Martensen - Amtsborgmester Reinhard Sager (Kreis Ostholstein) - Udvalgsformand Orla Hav
9.30-10.15	Oplæg ved skoleleder Carsten Ingwersen-Martensen Det tyske erhvervsuddannelsessystem Spørgsmål/svar og diskussion
10.15-11.00	Præsentation af projektaktiviteter ved Berufliche Schule des Kreises Ostholstein; EU-projekt Kult.kom ved Nathalie Ard vedrørende konkrete aktiviteter: <ul style="list-style-type: none"> - Modul Østersøkundskab: "Pressefrihed" v. Kerstin Schröder - Videokursus „Tyskland/Danmark“ ved Jochen Hinz - To-sprogethed i børnehaven ved Denise Jonas Spørgsmål/svar og diskussion
11.00-12.00	Rundvisning og fremvisning af de forskellige afdelinger i erhvervsskolen
12.00-12.45	Erhvervsskolen er vært for en frokost
12.45-14.00	Bus fra Eutin til Kiel
14.00-16.30	Møde i Ministeriet for Undervisning og Videnskab, Brunswiker Straße 16 - 22, Kiel Velkomst ved statssekretær Dick Lossack Oplæg ved kontorchef Ulrich Krause om uddannelsessystemet i Tyskland Spørgsmål/svar Indlagt kaffepause
16.30-17.30	Møde med ministeren for uddannelse og videnskab i Slesvig-Holsten, professor Waltraud Wende, samt evt. medlemmer af Uddannelsesudvalget i Slesvig-Holstens Landdag
17.30-19.00	Gåtur til hotel. Tid til egen disposition

19.00-21.30	Afgang fra hotel Middag
	Fredag den 30. august
	Morgenmad på hotellet
8.30	Check-ud på hotel afsluttet
8.30-10.00	Bus fra Kiel til Flensborg
10.00-10.45	Besøg på Duborg Skolen i Flensborg Skoledirektør Anders Molt Ipsen er vært for besøget Besøget omfatter: <ul style="list-style-type: none"> - Information om Dansk Skoleforening for Sydslesvigs Virke - Rundvisning på skolen
10.45-11.00	Gåtur til Flensborghus
11.00-11.45	Besøg på Dansk Generalsekretariat på Flensborghus Generalsekretær for Sydslesvigsk Forening, Jens A. Christiansen er vært for besøget Møde med Det Sydslesvigske Samråd (et samarbejdsorgan, der tæller 10 af de største sydslesvigske foreninger). På mødet vil udvalget få en orientering om de enkelte foreningers virke
11.45-12.30	Samrådet/Sydslesvigsk Forening er vært ved en frokost
12.30-12.55	Bus til Flensborg Banegård Tog mod Danmark kl. 12.56 (ankomst Kolding St. 14.19, Odense St. 15.11 og København H. 16.50)